

քննադատներուն մէջ: Նախ՝ իրենց հայրենիք են վերադարձնել 53 հազար արցախցիներ, տնտեսութիւնը ունեցել է զգալի վերելք, զարգացել է մասնաւոր տնտեսութիւնը, բանկային համակարգը ենթարկուած է դրական փոփոխութիւններու, լաւացած են մարդկանց ապրուստի պայմանները: Ընդունուած են քանի մը օրէնքներ, որոնց կատարումը կառավարութեան ամենօրեայ հսկողութեան տակ է: Նախագահը այնուհետեւ խօսած է Արցախի հանրապետութեան քաղաքական խնդիրներու լուծման ուղիներու վրայ: Ան ըսած է, որ Ռուսաստանը, Հայաստանը եւ Միացեալ Նահանգները կարող են դրականօրէն ազդել Արցախի զարգացմանը: Վերջը Ռոբերտ Քոչարեանը անդրադարձած է Արցախի ռազմական ուժերու մակարդակը բարձրացնելու խնդիրներուն՝ ըսելով, որ Արցախը իր անկախութիւնն ու ազատութիւնը կարող է պահպանել միայն զօրեղ բանակի առկայութեան պարագային:

Իբրեւ եզրակացութիւն, կ'ուզեմ մէջ բերել Արցախի Հանրապետութեան նախագահի խօսքերը՝ ըստւամաս պէտք է ժամանակներուն Ամերիկայի մէջ: Շուշիի եւ Լաչինի մասին լրագրողներու տուած հարցումներուն ան պատասխանած է հետեւեալ կերպ. «Լաչինի եւ Շուշիի մասին խօսք չի կարող լինել. Շուշին մերն է, իսկ առանց Լաչինի էլ Արցախը ապագայ չունի»:

Իսկ այն հարցումին, թէ եթէ Ատրայէնանը կրկին յարձակում սկսի Արցախի վրայ, իրենք ինչ պիտի ընեն, ան տուած է վնասական պատասխան. «Նորից կը կոտենք եւ պիտի կոտենք մինչեւ վերջնական յաղթանակը»:

Ծանօթ.- Բանախօսութիւնը տրուած է 24 Ապրիլ 1996ին, Եղեռնի 81րդ տարելիցի առիթով: Այս բանախօսութիւնը պատրաստելու ժամանակ օգտուած ենք նաեւ հետեւեալ բերքերէն.-

1. Պիոնիր Կանչ, 27.04.1990 թիւ 33
2. Յաւաջ (Haratch), 05.03.1996: Արփի Թարայեան, «Ղարաբաղի անկախութեան գինը Արցախցիին ու նաեւ սփիւռքցիին համար»:
3. Նոր Օր 04.06.1995, էջ 11 «Փրօֆ. Վ. Տատրեան Փարիզի մէջ»:
4. Ասպարէզ, 01.02.1996, էջ 1 «Թ. Քոչարեան վերահաստատեց Արցախի ինքնորոշման յանձնառութիւնը»:
5. Ասպարէզ, 14.02.1996 էջ 1 Վ. Աբաջանեան, «Ատրայէնան ո՛չ իրաւաբանօրէն ո՛չ բարոյապէս իրաւունք ունի Ղարաբաղի նկատմամբ»:

ԾՈՒՎԱԿ ԱԽԱԳԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆԵ

Քրիստոսի Ս. Յարութեան եւ Զատկական տօներու առիթով, Պատրիարք Սրբազան Հօր շնորհաւորական եւ բարեմաղորտեան գիրքը յղուեցան Հոգեւոր եւ Կառավարական պետներուն, որոնց շնորհաւորագիրքը ընդունած է.-

- Ամենայն Հայոց Հայրապետ, Նորին Ս. Օծորիւն Տ. Տ. Գարեգին Ա. Կաթողիկոսին:
- Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայրապետ, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին:
- Թուրքիոյ Հայոց Ամեն. Տ. Գարեգին Պատրիարք Գազանեանին:
- Հռովմէական Կաթողիկ եկեղեցւոյ Քահանայապետին՝ Նորին Սրբութիւն Յովհաննէս Պօղոս Բ.

Պապին:

- Մոսկուայի եւ Ռուսիոյ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ Ամեն. Տ. Տ. Ալեքսէյ Բ. Սրբազան Պատրիարքին:
- Գալուստ Կիլիկիական Հիմնարկութեան Նախագահ Տիար Ռոպերթօ Կիլիկիականին:
- Թեմակալ Առաջնորդներուն, Պետական եւ Ազգային Հաստատութեանց ղեկավարներուն:

ՇԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷԶՄԵԱՇԻՆ

SUPREME PATRIARCH
CATHOLICOS
OF ALL ARMENIANS
MOTHER SEE OF HOLY ETCHMIADZIN

169

22 Մարտի 1996

ՆՈՐԻՆ ԱՄԵՆԱՊԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀԱՅՈՑ ԵՐՈՒՍԱԳԷՄԻ

ԵՐՈՒՍԱԳԷՄ

Սիրելի Սրբազան Եղբայր,

Ահաւասիկ կը մօտենայ հոգևոր եկեղեցական կեանքի այն պահը, Զատկի տօնը, երբ աշխարհի այլ քրիստոնեայ եղբայրներու և քոյրերու հետ միասին պիտի վերապրինք մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի յարութեան խորհուրդը և պիտի վերգգանք մեր հոգիներուն մէջ մահուան վրայ Անոր տարած յաղթանակին ոյժը:

Յարուցեալ Փրկիչը ինքն էր որ իր հրաշափառ յարութենէն իսկ առաջ ըսաւ. *"Ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանի, կեցցէ: Եւ ամենայն որ կենդանի է և հաւատայ յիս՝ մի՛ մեռցի ի յաւիտեան"* (Յով. 4. ԺԱ. 25-26):

Քաջ գիտէք որ այդ հաւատքն էր որ դարձաւ անպարտելի և ամենայաղբ ոյժը բոլոր մարդերուն, բոլոր ժամանակներուն և բոլոր երկիրներուն, որոնք ընդունեցան զՔրիստոս որպէս Յարուցեալ Փրկիչ: Սա պատմական անհերքելի և անյեղի ճշմարտութիւնն է:

Մեր հայ ժողովուրդը եղաւ առաջիններէն մէկը որ այդ հաւատքը անփակտելիօրէն միախառնեց իր ողջ գոյութեանը հետ: Այդ հաւատքով ան գործեց և յաղթեց մահուան: Մեր Հայաստան աշխարհը չեղաւ միայն Գողգոթայ. մեր կեանքը չեղաւ սոսկ Խաչելութիւն. մեր կեանքը եղաւ գերազանցօրէն Յարութիւն:

Այսօր յարութեան շունչը ուժգին ցերեզմաններէն իր կենդանութիւնը կը տարածէ մեր հայրենիքին ու ժողովուրդին կեանքին մէջ ի Մայր Հայաստան և ի սփիւռս աշխարհի: Կեանքը մեր ազգին և հայրենիքին մէջ նորոգելի կենսայնութեամբ և ստեղծագործականութեամբ կը առաջանայ:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն Յարութեան յուսավառ տօնին առիթով կ'ողջունենք Ձեր եղբայրութիւնը և Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնն ու Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան հաւատացեալ ժողովուրդը: Մեր սրտեռանդն աղօթքն է որ յարութեան շունչը առատօրէն ծաւալի Ձեր Պատրիարքութեան տարածքին մէջ: Թող ան անմահութեան գաղափարով խմորէ և վարէ մեր բոլորի մահկանացու կեանքը: Անով թող մահը խափանուի և կեանքը շարունակէ ստեղծագործել մեր բոլորի հաւատքին նորոգեալ զօրութեամբը:

Մնամք եղբայրական սիրոյ ողջունիւ,

Աղօթարար՝

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

Թիւ 67/95

Անթիլիաս, 2 Ապրիլ, 1996

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԱՆԹԻԼԻԱՍ - ԼԻԲԱՆԱՆ

Ամենապատիւ
Տ. Թորգոմ Արքեպսկ. Մանուկեան
Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի
Երուսաղէմ.

Սիրեցեալ եղբայր ի Քրիստոս,

Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Յարութեան հրաշափառ տօնին սեմին, եղբայրական ջերմ սիրով կ'ողջունենք Ձեզ:

Արդարեւ, Քրիստոսի Յարութիւնը մեր ժողովուրդին համար դարձած է մշտա-
հոս աղբիւր լոյսի ու յոյսի: Մեր պատմութեան խաւարին դիմաց լոյս է տուած Յա-
րութիւնը Քրիստոսի մեր ժողովուրդին: Մեր կեանքի յուսալումներուն ու տագնապ-
ներուն դիմաց յոյսով է զօրացուցած մեր ժողովուրդի զաւակները: Ու Հայց. Եկե-
ղեցին դարեւ շարունակ Քրիստոսի հրաշափառ Յարութենէն հառազայրող այդ լոյ-
սին ու յոյսին քարոզիչը ու տարածիչն է եղած մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ:

Մեր մաղթանքն է, որ այսօր եւս Հայց. Եկեղեցին ի մայր Հայաստան եւ ի
սփիւռս աշխարհի վերանորոգ կենսունակութեամբ ու տեսիլքով շարունակէ իր լոյսի
ու յոյսի առաքելութիւնը՝ այս օրերուն մանաւանդ, երբ մեր ժողովուրդը այնքան
պէտք ունի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ լուսատու եւ յուսատու ներկայութեան:

Վստահ ենք, որ այս նախանձախնդրութեամբ ու յանձնառութեամբ կը շարու-
նակէ՛ք ծառայել մեր ժողովուրդի զաւակներուն՝ ի խնդիր Հայց. Եկեղեցւոյ առաւել
պայծառութեան ու մեր ժողովուրդի միասնականութեան առաւել ամրապնդման:

Կ'աղօթենք առ Աստուած, որ Ձեզ եւ Ձեր գործակիցները զօրացնէ Յարութեան
կենդանարար շունչով ու հաւատքով:

Եղբայրական ջերմ սիրով,

Աղօթակից՝
Արամ Ա.

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

SECRETARIAT OF STATE

No. 388.997/G.N.

FROM THE VATICAN,

27 April 1996

Your Beatitude,

His Holiness Pope John Paul II has asked me to thank you for your kind Easter greetings and to convey to you his prayerful good wishes at this holy season.

Bearing witness together to the hope which is ours in the saving Death and Resurrection of the Lord Jesus Christ, we profess that faith which is the foundation of communion in the Holy Spirit. Praying that "all may be one ... so that the world may believe" (Jn 17:21), we ask the Risen Christ to lead us into true unity, so that we may worthily celebrate the two thousandth anniversary of his coming among us.

With these sentiments I extend to Your Eminence my own cordial and prayerful greetings.

Sincerely yours in Christ,

+A. Cord. Sodano

Cardinal Angelo Sodano
Secretary of State

His Beatitude Torkom Manoogian
Armenian Patriarch of Jerusalem
Armenian Patriarchate
Saint James Monastery
P.O. Box 14235
91190 Jerusalem

Патриарх Московский и всея Руси

19034 Москва, Чистый пер. 5

Его Блаженству,
Блаженнейшему ТОРКОМУ II,
Армянскому Патриарху Иерусалима

Ваше Блаженство !

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

В сей нареченный и святой день купно ликовствуют мир горний и земной в торжестве жизни вечной, воссиявшей в тридневном восстании Спасителя, возвестившего Своим Воскресением исполнение домостроительства Божия о спасении человеков

Мы возносим благодарение Господу, Который искупил Своей крестной смертью грехопадение человеческое и открыл нам путь спасения в Его Святой Церкви. Отныне любовь Божия озаряет мир и исполняет нас упования о жизни вечной, к которой мы непрестанно восходим в нашем земном свидетельстве правды Евангелия Христова.

Господь Жизнодавец да исполнит Вас полноты милосердия Своего и да укрепит Его благодатное заступление духовные и телесные силы в Вашем служении правде и любви Христовой.

С любовью о Христе Воскресшем

ПАТРИАРХ МОСКОВСКИЙ И ВСЕЯ РУСИ

Пасха Христова

1996 г.

Москва

digitised by

A.R.A.R.@

29 Մարտ 1996

Զերդ Ամենապատուութիւն
Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեան
Պատրիարքարան Հայոց
Հին Քաղաք Երուսաղէմ

Սուրբ Յարութեան Հրաշափառ տօնին առիթով հանեցէք ընդունիլ մեր եւ Հոգեւոր
դասուն շնորհաւորութիւնները: Կը մաղթենք Զեր Եղբայրութեան առողջութիւն եւ
Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անսասանութիւն:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

27 March 96

His Beatitude Torkom II Manoogian
Armenian Patriarch of Jerusalem
P.O.Box 14235
Jerusalem Old City Israel
Jerusalem

Your Grace

On the occasion of the Easter Feasts and the Holy Resurrection may we wish
you all the best of health and serenity and every success.

With your sincerest wishes and respects

ROBERTO GULBENKIAN